

WB 0033 Kun je in je eentje de wereld redden?

Opdrachten gemaakt door Ine Raangs, Haags Montessori Lyceum

Doelen

Na afloop van opdracht 1 kunnen de leerlingen een aantal motieven formuleren waarom individuele inspanningen al of niet kunnen bijdragen aan 'het redden van de wereld'.

Na afloop van opdracht 2 kunnen de leerlingen zinnige stellingen formuleren en met elkaar bespreken over mens en milieu.

Na afloop van opdracht 3 kunnen de leerlingen het milieubewust handelen van individuen koppelen aan het begrip 'prisoners dilemma' en enkele andere voorbeelden geven van een 'prisoners dilemma.'

Didactische opzet

De leerlingen beginnen met het bekijken van het filmpje. Daarna zijn er drie uitgebreide opdrachten voor ieder een les, die separaat gedaan kunnen worden. Niveau opdracht 1 en 2: 3hv – 4hv. Niveau opdracht 3: 4v, 5hv

Opdracht 1. Suggestie voor een onderwijsleergesprek / klassikale discussie

Voor kleine of goed op elkaar ingespeelde klas. *Leuk als inleiding bij het onderdeel milieufilosofie in de filosofie-methode Cogito!* Per vraag praten de leerlingen eerst in kleine groepen, daarna klassikale bespreking.

Vraag 1.

Dit filmpje doet een paar suggesties om "de wereld te redden", welke zijn dat?

Spaarlampen, fiets ipv auto, afval scheiden. Bedenk er nog een paar.

Wie houdt zich hier altijd aan? Wie nooit? Waarom niet, waarom wel?

Vraag 2.

Kun je in je eentje de wereld / het milieu redden door jezelf voorbeeldig te gedragen?

Waarom niet? Is het dus zinloos? Waarom wel / niet? Wat kun je in je eentje wel bereiken?

Probeer hier verschillende standpunten te expliciteren en evt te koppelen aan leerlingen; zet de stellingen tegenover elkaar op het bord.

Vraag 3.

In Nederland worden gloeilampen verboden door de regering. Is dat een goede maatregel?

Moeten ook oude of vervuilende auto's worden verboden? Brommers en scooters? Grote

televisies? Waar trek je de grens? Hoe kun je in je eentje invloed uitoefenen op dit soort

regels?

Vraag 4.

Zullen alleen mensen met kinderen (of die kinderen willen hebben) goed voor het milieu zorgen?

Opdracht 2. Debatles

Voor een grotere klas en/of bij onderdeel debatteren bij maatschappijleer.

Stap 1.

Verdeel de klas in groepjes van drie of vier. Elk groepje gaat twee stellingen bij het filmpje bedenken. De stellingen mogen over alle delen van het filmpje gaan en mogen er ook van worden afgeleid. De stelling “Je kunt in je eentje de wereld redden” en de negatie daarvan mogen niet! Probeer de stellingen zo concreet mogelijk te maken. Bv “Afval scheiden moet verplicht worden”. (Die mag dus ook niet meer.)

Bekijk het filmpje klassikaal en leg dan de opdracht uit, of laat de leerlingen het in de mediatheek zelf bekijken (als huiswerk of in les) en geef ze een opdrachtblad mee. Indien klassikaal is het handig als ze het tenminste twee keer zien.

Stap 2.

Verzamel de stellingen bij de groepjes en zet ze op het bord.

Stap 3.

Kies de beste vijf stellingen, bespreek waarom dit de beste stellingen zijn, en houd hiermee debatten in Lagerhuis-format.

Opdracht 3. Verwerkings- en verdiepingsopdracht: Prisoner's Dilemma

Deze les is ook gemakkelijk om te werken tot een opdracht in tweetallen in de mediatheek of in laptopklas.

Vraag 1

Eerst wordt het filmpje bekeken.

Daarna een geleide discussie of klassegesprek.

Op bord: “Het milieu gaat toch kapot, dus ik ga er geen moeite voor doen.”

Vraag: hoe kun je “moeite doen” voor het milieu? Wat doet de vrouw in het filmpje?

Waarom gooit ze een bom naar de burens? Is dat begrijpelijk?

Neem jij zelf moeite om het milieu te sparen? Hoe? (lijst op bord). Waarom wel of niet?

Argumenten koppelen aan leerlingen; wie neemt wel moeite en waarom, wie niet en waarom.

Wat gebeurt er als iedereen gelooft in de stelling op het bord? Probeer een argument te vinden om wél moeite te doen – wat voor argument kan je vinden in het filmpje? (*de wereld goed achterlaten voor je kinderen*) Vind je dat een geldig argument? Is het het enige argument?

Vraag 2

Opdrachtblad Prisoner's Dilemma

Je kunt nu het opdrachtblad uitdelen en laten invullen (zie beneden.) Dit gaat goed in tweetallen, kan ook individueel. Bespreek vervolgens het opdrachtblad. Als de klas er niet uitkomt, geef dan nog een paar voorbeelden, bijvoorbeeld:

Vervoer

In deze situatie gaan mensen op hetzelfde moment naar hun werk. Je kunt de bus nemen of de auto, maar de bus duurt tien minuten langer doordat je naar de bushalte moet lopen. Als meer mensen de auto nemen ontstaat er een file, en daar heeft de bus ook last van.

	Ik neem de bus	Ik neem de auto
Iedereen neemt de bus	Duurt 20 minuten	Duurt 10 minuten
Iedereen neemt de auto	Duurt 130 minuten	Duurt 120 minuten

Hier zie je hetzelfde resultaat als met het prisoner's dilemma. Ongeacht wat de anderen doen, het is altijd beter voor mezelf om de auto te nemen.

Adverteren

Een ander voorbeeld is het dorp waar twee winkels zijn. Elke winkel heeft de helft van het dorp als klant. Een winkel kan meer klandizie krijgen door te adverteren. Dat kost geld, maar daar staat de klandizie tegenover. Het eindresultaat zal zijn dat beide winkels advertentiekosten maken, zonder dat ze meer klandizie krijgen.

Bron: Wikipedia

Oprichtingsblad bij "Kun je in je eentje de wereld redden?" - Prisoner's Dilemma

"Het milieu gaat toch kapot, dus ik ga er geen moeite voor doen"

Wat zou de consequentie ervan zijn voor de wereld als iedereen dit geloofde?

Wat zou de consequentie zijn als niemand het geloofde, dus als iedereen bereid was om persoonlijk comfort op te geven voor het milieu?

Wat is de consequentie voor jou persoonlijk als je zo milieuvriendelijk als mogelijk is gaat leven?

Aan de hand van je antwoorden op deze vragen is de volgende tabel op te stellen. Vul die tabel verder in.

	Ik leef milieubewust	Ik leef niet milieubewust
Niemand leeft milieubewust		
Iedereen leeft milieubewust		Het milieu wordt gered, ik blijf in mijn grote auto rijden, eet rundvlees uit Chili etc etc

We gaan er hier van uit dat je offers moet brengen om het milieu te kunnen redden, bijvoorbeeld geen verre vliegvakanties meer, geen (grote) auto, minder of geen vlees eten, etc.

Wat is voor de grote groep de beste situatie?

Wat is voor jou persoonlijk de beste situatie?

Een Prisoner's Dilemma is een begrip uit de speltheorie. Het geeft een verhouding tussen mensen weer die veel voorkomt in de wereld. De tabel die je hebt ingevuld is er een voorbeeld van. Hieronder zie je nog een voorbeeld, met uitleg:

Er is een ernstig misdrijf gepleegd. Twee gewapende mannen worden gepakt en het staat wel vast dat het de daders zijn, maar het bewijs ontbreekt. Ze worden apart in de cel gezet en kunnen niet met elkaar communiceren. De rechter doet elke verdachte het volgende voorstel:

1. Als jullie allebei blijven zwijgen, kan ik jullie niet veel maken. Je krijgt dan alleen een lichte straf wegens wapenbezit zonder vergunning.
2. Als er een bekent, is de zaak rond. Degene die bekende zal ik vrijspreken omdat hij zo goed heeft meegewerkt. Degene die niet bekende kan minstens tien jaar verwachten.
3. Als jullie allebei bekennen, krijgen jullie allebei vijf jaar.

De vraag is: wat kan een gevangene het beste doen?

De essentie van het dilemma is dat het voor beide verdachten samen beter is te zwijgen, maar elke verdachte denkt alleen aan zijn eigen voordeel. Ongeacht wat de ander doet, het is voor elke verdachte beter te bekennen.

Een en ander wordt duidelijk in de volgende tabel. In de tabel staat - heel egoïstisch - alleen wat de 'ik-persoon' krijgt:

	Ik zwijg	Ik bekenn
Hij zwijgt	Geldboete	Vrij
Hij bekent	Tien jaar	Vijf jaar

Bron: Wikipedia

Probeer een definitie of een uitleg te geven van het Prisoner's Dilemma.

Kun je zelf een voorbeeld bedenken van een Prisoner's Dilemma?

Stel zelf de tabel op.
